

[Foged.]

domsværdien, vil det almindelige spørgsmål utvivlsomt blive, medens man med hensyn til „skyldværdi efter sidste ejendomsskyldvurdering“ udmærket ved, hvor man skal hente oplysning om dette beløb.

Det er imidlertid lovforslagets § 4, der har vor største interesse. I denne paragraf fastsættes reglerne for lovens administration, efter at lånet er oprettet. Det drejer sig altså om de vilkår, hvorunder en låntager må indordne sig de næste 14-15 år. Venstre har gang på gang peget på, hvor nødvendigt det er at få landbrugets bygninger i rimelig stand, og at der endnu er såre lang vej, førend en blot rimelig standard er nået. De gældende love om udlån af Marshallmidler har været en værdifuld hjælp til fremme af oprettelse af lån; der er vel givet lån i noget over 20 000 ejendomme, altså en halv snes procent af landbrugets samlede ejendomme, og landbrugsministeriet har på særdeles god måde fremmet dette arbejde. Men når lånet så endelig er oprettet og senere blevet administreret i finansministeriet, har der været så mange vanskeligheder, at den egentlige årsag til den ringe udnyttelse af loven i de seneste år formodentlig meget snarere er at finde i finansministeriets administration end i de faldende smørpriser.

Landbrugsministeriet kan jo anvende indtil 12 mill. kr. årlig til lovens formål; men som det fremgår af bemærkningerne, er kun ca. halvdelen af dette beløb udnyttet. Det forslag, der, sidst vi drøftede denne sag, forelå fra venstres side om at ansætte beløbet til 6 mill. kr., ville jo så have været tilstrækkeligt, men det blev nedstemt her i folketinget.

I bemærkningerne til lovforslaget foreligger der ikke oplysninger om det øjeblikkelige lånebehov eller oplysninger om, hvor hårdt et pres der er i øjeblikket, men jeg har noget nær det indtryk, at der er meget ringe efterspørgsel efter midlerne. Vi kan formodentlig i udvalget få oplysninger om den øjeblikkelige situation, eller måske kan den højtærede landbrugsminister allerede her i dag oplyse os om, hvilke beløb der er udlånt i den forløbne del af indeværende finansår. Det private lånemarked har været i stand til i ret stor udstrækning at efterkomme alle rimelige lånebegæringer.

Jeg så netop så sent som i aftes, at man på en bankgeneralforsamling brugte den vending, at alle rimelige lånebegæringer var efterkommet. Der er altså endnu ret gode låneforhold på det almindelige frie lånemarked.

Som allerede sagt: loven har haft stedse mindre og mindre værdi, og lovens oprindelige sigte, at være en øjeblikkelig hjælp til forøget produktivitet i landbruget, er ved en forfejlet administration i finansministeriet blevet ført derhen, at den virker hindrende for en videre normal udvikling i de landbrug, som har fået et sådant lån. Ved enhver økonomisk handling, som vedkommende efter lånets oprettelse skal foretage, er finansministeriets krav om ekstra udbetalinger eller eventuelt hel opsigelse gennemført så konsekvent, at der fra at være velvilje over for et udmærket statsligt initiativ, da loven blev gennemført, nu tværtimod rejses en stedse hårdere og hårdere kritik af forholdene. Jeg er vidende om, at denne kritik med ret stor styrke blev rejst på Landboforeningernes delegeretmøde i efteråret. Jeg kan give et eksempel. Hvis blot en landmand sælger et lille jordstykke, det være af forholdsvis ringe betydning for ejendommens værdi eller drift i øvrigt, skal der ske ekstra indbetalinger, eller hvis der foretages omprioriteringer inden for de næste 14-15 år, skal der føres ugelange forhandlinger med finansministeriet, og så kan bevilling hertil endda kun opnås under forudsætning af, at den pågældende kan foretage nye udvidelser enten af bygninger eller maskiner, og det kunne jo være, der var andre områder, som det var lige så nødvendigt for den enkelte at få gjort noget ved, og hvor optagelse af lån ikke ville bringe staten i nogen som helst faresituation. Det føles f. eks. også urimeligt, at en landmand, når amt eller kommune eksproprierer et stykke jord fra ham til en ny vej og udbetaler ham erstatning derfor, får opsagt eller delvis opsagt sit Marshallån. Det vil altså sige, at det, han modtager i erstatning fra det offentlige, skal anvendes til afvikling af de offentlige lån, der er ydet ham.

Selv om landboorganisationerne har ønsket ændringer i den gældende lov — og de ændringer, de har ønsket, kan vi altså anbefale — er jeg sikker på, at disse organisationer er lige så interesserede i de af mig